

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka ◀ Godišnja pretplata 50 din ◀ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◀ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ◀ Račun Poštanske štedionice br. 57.686
◀ Oglasi po ceniku ◀ Rukopisi se ne vraćaju ◀

Beograd, 20 februar 1937

God. VIII ◀ Broj 4

Poseta Kralj. namesnika g. dra Iva Perovića Savezu S. K. J.

Dne 14 o. m. pre podne posetio je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije Kraljevski namesnik g. dr. Ivo Perović, koji je došao u savezne prostorije u pratnji šefa kabineta g. Pantelica.

Kraljevski namesnik g. dr. Ivo Perović

Na ulazu u prostorije Kraljevskog namesnika g. dra Perovića dočekali su zamenci saveznog starešine, braća: Engelbert Gangl, dr. Oton Gavrančić i inž. Milivoje Smiljanić.

Malo iza toga Kraljevski namesnik g. dr. Perović ušao je u svečanu dvoranu, u kojoj je u to vreme zasedavao plenum uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, rešavajući mnoga važna sokolska pitanja. Tu je pred svima prisutnima Kraljevskog namesnika g. dra Perovića pozdravio u ime svega jugoslovenskog Sokolstva prvi zamjenik saveznog starešine brat E. Gangl. Na ovaj pozdrav toplo je odgovorio Kraljevski namesnik g. dr. Perović, pozdravljajući rad jugoslovenskog Sokolstva. Nato je Kraljevski namesnik g. dr. Perović obišao prostorije Saveza, zanimajući se za rad Saveza i Sokolstva uopšte.

Povodom ove posete, kancelarija Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije izdala je ovo saopštenje:

„Danas u 11 časova posetio je Kraljevski namesnik g. dr. Ivo Perović Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije. U to vreme zasedavao je plenum uprave Sokolskog saveza pa je Kraljevskog namesnika g. dra Perovića u ime Saveza pozdravio prvi zamjenik saveznog starešine brat Gangl. Kraljevski namesnik g. dr. Perović zahvalio se na pozdravu i zatim je obišao prostorije Sokolskog saveza. U 11.30 časova Kraljevski namesnik g. dr. Ivo Perović oprostio se sa prisutnima.”

Iz uredništva

Iz razloga koji su van domašaja i bez krivnje uredništva, ovaj broj našega lista morao je da izađe iz štampe i bude razaslat s jednim većim zadržanjem.

Pripreme za pokrajinski slet u Skoplju

prigodom 25-godišnjice oslobođenja
Južne Srbije

O Vidovdanu ove godine, a prigodom proslave 25-godišnjice oslobođenja Južne Srbije, održaće se u Skoplju, pored ostalih nacionalnih i kulturnih svečanosti, pokrajinski sokolski slet, koji priređuje Sokolska župa Skoplje.

Uprava Sokolske župe već je uvelike pristupila pripremama za ovaj slet, na kome će u vrlo velikom broju učestvovati Sokolstvo iz svih krajeva zemlje. Sletski odbor na čelu sa starešinom župe bratom Veljom Popovićem, koji je svoj rad podelio na veći broj sletskih oteka, već intenzivno provodi organizaciju sleta u svim pravcima. Tako će sletski odbor uskoro pristupiti izgradnji velikog sokolskog sletišta, koje će moći da primi oko 20.000 gledalaca. Sletišta će se podići na skopljskom trkalištu. Izrađen je već i sletski plakat, a gotov je i proglas sletskog odbora, koji će se ovih dana razaslati svim sokolskim jedinicama u zemlji. Utvrđen je i program sleta, prema kome će glavni sletski dani biti 27 i 28 juna o. g., a pred ovima održaće se naraštajski dani. U glavnim sletskim danima nastupiće i vojska. Propisane sletske vežbe već se živo pripremaju.

Sletski odbor počeo je u svrhu propagande sleta i obaveštavanja jedinica o svim sletskim pripremama kao i u svrhu raznih sletskih uputstava da izdaje posebni povremeni list novinskog oblika pod imenom „Soko na Vardaru”, koji uređuje župski prosvetbrat prof. Mirko Jovanović.

Sokoli Petrovgrada proslaviće pakt večitog prijateljstva Jugoslavije i Bugarske

Sokolska župa Petrovgrad u zajednici sa tri petrovgradska Sokolska društva priređuje dne 27 o. m. u Petrovgradu svečanu proslavu pakta večitog prijateljstva između Jugoslavije i Bugarske.

Na ovu svečanost Sokolska župa pozvala je bugarskog poslanika u Beogradu, članove Kraljevske vlade, podbana Dunavske banovine g. Svetislava Rajića i prvog zamenika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije brata E. Gangla.

Ova svečanost održaće se u prostorijama Sokolskog društva Petrovgrad Matica, a naveče biće svečana zajednička večera u Oficirskom domu.

2 miliona funti šterlinga

za plansko unapređenje telesnog
vaspitanja u Engleskoj

U svrhu planskog organizovanja telesnog vaspitanja naroda u Engleskoj, o čemu smo već izvestili u našem listu, engleska vlada predvidela je u svome budžetu za prve tri godine dva milijuna funti šterlinga, a u daljnjim godinama zatim po 250.000 funti šterlinga godišnje.

Ovo plansko provadanje i unapređivanje telesnog vaspitanja u Engleskoj biće i u buduće kao i dosada strogo na principu privatne inicijative.

Jubilej slovenskog Sokolstva

75-godišnjica Praškog Sokola

Dr. Miroslav Tirš i Jindřih Figner

Dne 16 o. m. navršilo se je 75 godina od postanka prvog sokolskog društva, Praškog Sokola, koji je osnovao dr. Miroslav Tirš.

Značaj 75-godišnjice Praškog Sokola, matice svega slovenskog Sokolstva, i suviše je velik a da ne bi bilo vredno da ovom prigodom evociramo i osvežimo neke istorijske momente iz doba njegovog osnivanja i nekoja data iz prvih vremena njegovog života i rada. A govoriti pak o osnivanju Sokolstva znači u stvari govoriti o Tiršu, kao njegovom osnivaču, koji je tako u najužoj i nedeljivoj korelativnoj vezi sa Sokolstvom i čije se ime prepliće kroz sve sokolsko stvaranje i delovanje.

Da ne ulazimo međutim dublje u istoriju, ovde ćemo stoga, u vezi sa sa 75-godišnjicom Praškog Sokola, samo ukratko osvrnuti se, kako je došlo do njegovog osnivanja.

Poznato je da je Austrija kočila svaki razvitak podvrgnutih joj slovenskih naroda, pa tako i u kulturnom pravcu. Austrija — taj mozaik naroda — na čijim je ona slabostima gradila svoju carsku i političku moć i koja je svojom veštom politikom po načelu „Divide et impera” znala da podvrgne i uz sebe priveže u zajednicu jedan skup najrazličitijih naroda — tvrdokorno se je opirala da bi naročito slovenskim narodima davala potrebne mogućnosti bar za njihov kulturni razvoj. Austrija to nije činila, jer se plašila da bi kulturni napredak mogao da u slovenskim narodima razvije one težnje, političke i druge, koje su po mišljenju tadanjih vlastodržaca bile u opreci s njihovim interesima i s interesima stabilnosti i moći austrijskog imperija i dinastije.

Nakon pada zloglasnog Baha 1859 i njegovog apsolutističnog režima, koji se

je u svojoj politici držao načela, da Austrija mora biti nemačka ili da je inače uopšte neće biti, i koji je stoga nemilosrdno mrzeo i progonio sve što je bilo slovensko, te nakon što je zatim Austrija 1860 izgubila rat sa Sardinijom i time njena moć bila i u unutrašnjoj politici znatno uzdrmana, objavljuje car Franjo Josip I čuvenu Oktobarsku diplomu, koja inaugurira federalističko uređenje carstva i priznaje slovenskim narodima nekoja njihova narodna prava. Bilo je to doba kada je narodni duh, toliko ugušivan, počeo da se naglo budi i diže, kada su nacionalne težnje počele da dolaze do vidnijeg i snažnijeg izražaja, naročito u kulturnom stvaranju. Tada počinju da se osnivaju i kulturna društva, među kojima 1860 pevačko društvo „Hlahol” i 1861 Umjelečka beseda”. I u takvom probuđenom nacionalnom raspoloženju rađa se i Sokolstvo. Vrativši se u to doba iz provincije u Prag, Tirš se je bavio jedino mišlju da, kao veoma oduševljeni ljubitelj Sekspira, osnuje Sekspirov klub, ali najednput, veli, „...poput munje sine mi misao sokolska...”

Tirš, koji je baš tada postao doktor filozofije, družio se s mnogim istaknutim češkim domoljubima i narodnim buditeljima, naročito pak s dr. Julijem i dr. Edvardom Gregrom. Dr. Julije Gregor počeo je da 1861 izdaje list „Narodni listi”, da bi uspešnije mogao raditi na buđenju i jačanju češke i slovenske narodne misli.

S Fugnerom, koji je bio vrlo bogat trgovac a ujedno čovek široke kulture, i čija je jedinica Renata postala 1872 Tirševa žena, Tirš se upoznao 1859. To poznanstvo postalo je ubrzo vrlo tesno. Kako je i supruga Fignerova

rova Kateržina bila žena velike kulture i velika ljubiteljica umetnosti, to je ona u svome domu često priređivala koncertne i druge umetničke priredbe, prigodom kojih su se vodile i rasprave o umetnosti i nauci, pa tako i o filozofiji, kojoj se bio posvetio i Tirš. Naravno, da je takva sredina duhovno bogatu, estetski istančanu i umetnički nadahnutu Tirševu dušu neobično privlačila i privezivala. Svoje mesto uzgojitelja sinova bogatog tvorničara Bartelmusa u Novom Jahimovu — koje je bio primio 1857, da bi prikupio sredstva za produženje svojih studija — Tirš je zatim napustio i vrativši se u Prag potpuno završio studije i promovirao na čast doktora filozofije. Ipak može se kazati, da je to bilo dobrim delom na lično nastojanje Fignerovo, koga je Tirš neobično mnogo cenio.

Iako se je Tirš nosio težnjom da postane profesor univerziteta, a radi čega i nije hteo da pode za srednjoškolskog profesora, ipak nije napustio telovežbu, koju je toliko voleo i koju je počeo da metodički gaji već godine 1844 kod učitelja telovežbe Nemca R. Stefanijsa. Vrativši se iz Novog Jahimova u Prag, on stupa u telovežbački zavod Jana Malipetra, u kome su vežbali zajedno i Češi i Nemci. Kada su pak Nemci u februaru 1862 godine osnovali svoje društvo pod imenom „Der dojtche Turnferein in Prag“, Tirš koji se je već bavio mišlju da osnuje češko telovežbačko društvo s posebnim, novim sistemom telovežbe, koji bi odgovarao češkom narodnom duhu i potrebama, odlučio je tim povodom da tu svoju zamisao odmah i ostvari, našavši u tome na velike simpatije i potporu češke nacionalne javnosti. Tako je došlo do osnivanja „Tjelocvične jednote pražske“, docnijeg „Praškog Sokola“.

Kakav je pak bio zadatak osnovanog Sokolstva i kakvu mu je ulogu u životu naroda namenio njegov osnivač odgovor na to daje nam najjasnije sam Tirš u svom sokolskom spisu „Naš zadatak, smer i cilj“, koji je s pravom nazvan „Sokolskim evanđeljem“.

*

Pravila prvog sokolskog društva, koje je najpre bilo nazvano „Tjelocvična jednota pražska“ a malo zatim „Praški Sokol“, izradio je prema osnovi samoga Tirša dr. Julije Grega. Ova pravila vlast je odobrila 17 decembra 1861. Uskoro zatim, dne 16 februara 1862, sastala se je u prostorijama Malipetrovog gimnastičkog zavoda u Pragu pod predsedanjem dra Julija Grega osnivačka skupština društva, na kojoj je učestvovalo 75 učesnika, i koja je prihvatila pravila i zaključila osnivanje društva te izabrala prvi društveni odbor, koji su sačinjavali: starešina Jindřih Figner, zamenik starešine dr. Miroslav Tirš i članovi odbora: knez dr. R. Turn-Taksis, prof. Skuherski, Ferd. Fingerhut, Karel Stefek, prof. Emanuel Toner, dr. Eduard Greg, dr. Julije Greg, Tomaš Černji, Jan Křišpin i F. Pisarović. Prvi tajnik Praškog Sokola bio je dr. Tomaš Černji, a poše i njegov zamenik starešine i starešina. Dr. Tomaš Černji je imao vrlo velikih zaga za društvo. Po svome osnivanju, društvo je počelo s vežbanjem 5 marta 1862, i to u prostorijama Malipetrovog zavoda. Zatim se društvo u maju iste godine usled sve većeg broja svojih članova preselilo u dvoranu „Apolo“, u kojoj također nije dugo ostalo te je od maja do septembra 1863 vežbalo u konviktnoj dvorani na Starom gradu.

Da bi društvu omogućio nesmetani rad i pod vlastitim krovom, Jindřih Figner kupi zemljište i sagradi društvu, prema idejnim osnovama samoga Tirša a pod vodstvom graditelja Vojtjeha Ulmana, krasan dom, koji je stajao 84.000 forinti. U decembru 1863 godine društvo je počelo tako da vežba u svojoj vlastitoj, novoj vežbaonici, tada najlepšoj u Evropi.

Na predlog prof. Emanuela Toner društvo prihvata ime „Sokol“, uzeto iz jugoslovenske narodne pesme, koje oličava viteški i junački duh te najlepše vrline u čoveku; dalje društvo uzima na predlog Barakov pozdrav „Na zdar“, a na predlog Fignerov u vodi se među članstvo u znak bratstva tikanje. Pa i u samome kroju vidimo mnoge značajne i simbolične

Zastava Praškog Sokola iz god. 1862 od Jozefa Manesa

elemente: crvena garibaldinska košulja — simbol borbe za slobodu; a i ostali delovi kroja, kao poljske čizme, ruske hlače, crnogorska kapa sa sokolovim perom, kao i neki drugi detalji bili su također vidni izrazi i znakovi slovenskog duha, osećanja i težnja mladog sokolskog društva. Tirševu pak geslo „Tužme se“ („Jačajmo se“), koje je prihvaćeno umesto gesla „Silou k svobodje“ („Snagom k slobodi“), koje je predlagao dr. Julije Greg, svojim dubokim smislom označavalo je tako reći ceo jedan program rada, u fizičkom, moralnom i nacionalnom pogledu.

Odmah u početku svoga osnutka Praški Sokol razvio je silnu aktivnost, tako da je već te godine društvo imalo 400 članova, od kojih 160 vežbača. Nakon što je 1 juna iste godine osnivanja društva bila razvijena i osvećena društvena zastava, koja je izrađena prema nacrtu slikara Jozefa Manesa, broj društvenih članova popeo se na 900, od kojih je vežbalo 400, a iste godine u oktobru društvo je imalo 1.065, od kojih 660 vežbača. Od tada pak počinje broj članova da opada sve do godine 1865, kada se ustaljuje na preko 600, da zatim opet počne postepeno rasti.

Osnivanje prvog sokolskog društva imalo je u celoj zemlji snažnog odjeka, tako da je iste godine kada je bio osnovan Praški Sokol bilo osnovano još osam sokolskih društva, i to u: Kolinu, Železnom Brodu, Dvuru Kralovem, Jaromeržu, Jičinu, Kutnoj Hori, Novoj Paki, Pržibramu, Turnovu i Brnu.

Sledeće, 1863 godine Tirš je već nastojao da sva već osnovana sokolska društva udruži u jedan savez društava, ali austrijske vlasti, koje su s velikim nepoverenjem pratile snažni razvoj sokolskog pokreta, iz koga je izbijao nacionalni, slobodoumni i slovenski duh, nisu to nikako dozvolile.

Međutim već u prvim godinama njegova postojanja Praški Sokol zadesio je jedan veoma teški udarac; naime dne 15 novembra 1865 umire društveni starešina Jindřih Figner. Od toga doba sav društveni glavni rad i brige za njegovo vodstvo padaju na samoga Tirša. Osim toga Praški Sokol dolazi nakon Fignerove smrti i u finansijske teškoće, koje ipak velikim naporima uspeva da sanira veoma zaslužni dr. Tomaš Černji, koji je docnije, godine 1872, bio izabran i za starešinu društva i na njegovom čelu ostao sve do godine 1882, kada je postao načelnik grada Praga.

Rad u vežbaonici vodio je Tirš uz pomoć prednjačkog zbora. U to vreme Tirš je već izgradio i sokolsko nazivoslovlje, sustav i metodu sokolske telovežbe i ideologiju Sokolstva. Na Tirševu inicijativu bila je uvedena zatim i telovežba za žene, koje su najpre vežbale pod vodstvom dra Musila, a dne 29 septembra 1869 osnovano je i „Telovežbačko društvo praških gospođa i devojaka“, („Tjelocvi-

nji spolek panji a djivek pražskich“), koje su vežbale pod vodstvom Klemenice Hamušove, koja je prva počela da piše o telovežbi žena.

Uoči prusko-austrijskog rata Tirš u vodi u društvo i vojničke vežbe, a kada je 1866 buknuo rat spremao se je da u društvu organizuje i dobrovoljce, ali je austrijska vlast odbila ove Tirševе usluge s motivacijom, da za to nije nadošla potreba, a u stvari iz nepoverenja koje je gajila prema njegovoj nacionalnoj i slovenskoj akciji, koju je vodio kao vođa Sokola. Isto tako Tirš je u godini 1867 kao i docnije 1871 nastojao da ponovo pokuša ostvariti savez postojećih sokolskih društava, ali ni tada to vlast nije htela da dozvoli. Sokolstvo se naime već bilo snažno razvilo, tako da je godine 1870 brojilo 110 društava sa preko 10.500 članova.

Godine 1871 osniva Tirš časopis „Sokol“, koji sam i uređuje, a u to vreme ujedno izlazi i njegovo delo „Osnovi telovežbe“ („Zakladove tjelocviku“).

Ali od sedamdesetih godina dalje Sokolstvo ulazi u jednu fazu teških iskušenja. Bila je to posledica opštih teških prilika koje su nastale u Češkoj kao i u celoj carevini, koja je, nakon izgubljenog rata s Pruskom, famoznom nagodbom s Ugarskom 1867 postala Dvojna Monarhija. Tom nagodbom Austrija i Ugarska međusobno su podelile vlast nad slovenskim narodima u državi. Kada je pak 18 decembra iste godine donesen ustav, koji je sankcionisao stanje stvoreno nagodbom, zavladao je među slovenskim narodima Monarhije opšte nezadovoljstvo, koje se naročito ispoljavalo u Češkoj, gde je opet došlo i do žestokih međusobnih političkih razmirica i stranačkih borba. Naravno da su sve te i ostale neprilike imale svojih snažnih reperkusija i na Sokolstvo, koje je od sedamdesetih godina dalje, a osobito između 1875 do 1880, preživljavalo najtežu krizu. Od 110 društava sa preko 10.500 članova koje je Sokolstvo brojilo 1870, samo nešto docnije, u doba te krize, ono je spalo na 72 društva sa nešto preko 7.000 članova, a i od tih društava oko tridesetak njih po svome radu bila su stvarno vatrogasna. Godine 1875 prestao je izlaziti radi nemanja sredstava i časopis „Sokol“. Iako je to Tirša silno zabrinjavalo, on je svim silama nastojao da izdrži i popravi tu kritičnu situaciju svoga pokreta. Sav taj veliki duševni napor koji je ulagao Tirš da usprkos tolikim nedaćama održi Sokolstvo na životu i na pravilnom putu, osetno se odrazio na njegovom zdravlju i on je bio prisiljen da izvesno vreme napusti sokolski rad, i da putovanjem osveži i oporavi svoje veoma iscrpljene sile.

Godine 1881, nakon prebrođene krize, život sokolski krenuo je novim zamahom. Te godine ponovno počinje da izlazi časopis „Sokol“. Naredne, 1882 godine, dne 18 juna, održan je u

Pragu, prigodom 20-godišnjice postojanja Sokolstva, prvi slet svih čeških sokolskih društava u prisustvu sokolskih predstavnika sa slovenskog juga i iz drugih krajeva. Slet, koji je vodio sam Tirš, održan je na Streljačkom ostrvu i na njemu je učestvovalo 76 sokolskih društava sa 1572 člana u kroju u povorci, a vežbalo ih je 720. Svojim velikim uspehom ovaj je slet vanredno mnogo doprineo, da je sokolski rad u društvima ponovno oživeo i počeo da se razvija novim, snažnijim zamahom, a ujedno i broj sokolskih društava počeo je opet postepeno da raste.

Ali još jedan, i to najbolniji, udarac imalo je da podnese mlado Sokolstvo, koje se je istom počelo oporavljati, a to je tragična Tirševa smrt u Tirolu avgusta 1884. Pa ipak Sokolstvo je bilo već toliko jako i čvrsto, da je moglo da podnese i taj najteži potres, gubitak svog osnivača i vođe.

Nakon Tirševе smrti, 1884. vežbanje je vodio kao zamenik načelnika do godine 1887 dr. F. Čížek, a od 1888 do 1899 kao načelnik František Kozišek, Tiršev učenik. Posle Kožiškeka načelnik uopšte nije bio biran, pa su u godinama 1890 i 1891 vežbe vodili zamenici načelnika Jindřih Reger i Viktor Homola. Godine 1891 od 28 do 29 juna održan je drugi sokolski kolski slet. Te iste godine pred zimu biva biran za načelnika dr. Jindřih Vanjiček, koji vodi Praški Sokol sve do godine 1921. Njega su na položaju načelnika društva zatim zamenili ing. Václav Vorel, koji je vodio društvo od 1921—1931, Antonji Benda od godine 1931—1936 i dalje Jindřih Dušek.

Godine 1889 bila je napokon ostvarena davna Tirševa težnja o osnivanju jednog saveza sokolskih društava. Te godine naime vlast je dozvolila osnivanje Češke obce sokolske za čije je vodstvo dao prve i glavne sile Praški Sokol.

Prvi starešina Č.O.S. bio je dr. Jan Podlipni, tajnik dr. Josip Šajner, a načelnik dr. František Čížek.

Od osnivanja Praškog Sokola dalje bili su na njegovom čelu kao starešine: Jindřih Figner od 1862—1865, Petar Fišer od 1865—1867, Bedřih Stiblo od 1868—1871, dr. Tomaš Černji od 1872—1883, dr. Karel Linka od 1884—1887, Gabriel Žiška od 1887—1889, dr. Frant. Čížek od 1889—1890, ing. Jos. Višek od 1890—1897, dr. Josip Šajner od 1898—1932, a od 1932 dalje starešina Praškog Sokola je brat dr. Jaroslav Urban.

*

Minulo je eto tri četvrt stolecia od prvih skromnih početaka sokolskog pokreta, ali koji se rađa i koji je bio nošen na krilima fanatičnog idealizma, najuzvišenijih težnja i ujedno najdubljom verom u uspeh njegove misionarske uloge u životu slovenskih naroda. I zato ako danas posle 75 godina postojanja Sokolstva pogledamo, kako je ta sokolska luč, koju je tada u narodu zapalio Tirš, bacila svoje svetle zrake iz severne slovenske metropole, zlatnog Praga, daleko po svoj čehoslovačkoj zemlji i ubrzo zatim na naš Slovenski Jug, te na sve ostale slovenske zemlje i uopšte posvuda gde se čuje slovenska reč, doći ćemo do spoznanja, da je ta velebna Tirševa zamisao bila praćena jednim vizionarskim i proročkim nadahnućem, koje je u budućnosti gledalo ostvarenje sokolskih, nacionalnih i slovenskih ideala. Ta genijalna pronicavost Tirševa, koja se očitovala u temeljitom poznavanju svega narodnog života, njegovih potreba i težnja, te njegovih odlika i mana, upotpunjena dubokim i istančanim znanjem nauke i umetnosti, stvorila je Sokolstvo, koje je imalo da pomogne češkom i svim slovenskim narodima ustati iz mraka ropstva i potlačenosti i domoći se najpre političke slobode, narodne i državne samostalnosti, a zatim stajući budno na straži tih najsvetijih tekovina usmeriti svoj rad ka opštem narodnom preporodu i napretku, braneci i unapređujući ujedno slovensku kulturu i gajeći i jačajući duh slovenskog bratstva i slovenske uzajamnosti.

I zato je ovaj 75-godišnji jubilej Praškog Sokola, matice sokolskog pokreta, jubilej svega slovenskog, a time i našeg jugoslovenskog Sokolstva. — ž.

Čestitka Saveza S.K.J. Češkoslovačkoj obci sokolskoj prigodom 75-godišnjice Praškog Sokola

Prigodom 75-godišnjice postojanja prvog sokolskog društva, Praškog Sokola, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije uputio je bratskoj Češkoslovačkoj obci sokolskoj sa svoje plenarne sednice dne 14. o. m. sledeću brzojavnu čestitku:

Češkoslovačka obec sokolska

Prag III

Sa plenarne sednice uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije srdačno čestitamo svoj braći i sestrama 75-godišnjicu vašeg i našeg Praškog Sokola, izvora velike sveslovenske reke. Na zdar! Zdravo!

Gangl.

Mala antanta omladine

Saradnja organizacija telesnog vaspitanja Čehoslovačke, Rumunije i Jugoslavije

U cilju jačanja i produbljivanja prijateljskih odnosa kao i u cilju što tešnje uzajamne saradnje između omladine država Male antante, a naročito u pogledu saradnje na zajedničkom telesnom vaspitanju omladine ovih zemalja, osnovana je ovih dana na sastanku delegata Čehoslovačke, Jugoslavije i Rumunije u Bukureštu Mala antanta omladine.

Malu antantu omladine predstavljaju i voditi posebni Stalni savet, koji će ujedno organizovati saradnju te voditi i koordinirati celokupan rad ovog omladinskog saveza država Male antante. Stalni savet biće sastavljen od izabranih predstavnika omladinskih organizacija država članica Male antante omladine. Za vreme dok ovaj Stalni savet ne bude definitivno ustanovljen i popunjen, njegove funkcije vršiće privremeno jedna tehnička komisija, koju će sačinjavati predstavnici Ureda za vaspitanje rumunske omladine (O.E.T.R.), Čehoslovačke obce sokolske i Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Predsednik Stalnog saveta imenovaće svake

godine delegacija one zemlje, u kojoj će se održavati godišnja priredba Male antante omladine.

U pogledu programa rada ovoga saveza Male antante omladine predviđa se: jedan zajednički minimalni program telesnog vaspitanja, sportova i narodnih igara, specifičnih za svaku zemlju; izmena načelnika u centrima za spremanje i usavršavanje; održavanje specijalnih tečajeva za prednjake i načelnike, koji će imati da upravljaju zajedničkim priredbama; organizovanje letovanja i taborovanja; stvaranje jednog tela tumača za organizacije Male antante omladine; priređivanje izleta i izmeničnih poseta u grupama u cilju upoznavanja zemalja i naroda Male antante; utvrđivanje zajedničkih programa za svečanosti prilikom taborovanja, razvijanje kulta nacionalnih junaka i velikana prilikom zajedničkih priredaba; upoznavanje respektivnih nacionalnih zastava, himna i stvaranje jedne himne Male antante omladine; izmena omladine u porodicama za vreme ferija, izmena pisama, slika i publikacija, izme-

na instruktivnih programa, horova, filmova te uspostavljanje uzajamne radiofonske i izveštajne službe kao i izdavanje jednog zajedničkog periodičnog glasila.

U cilju pregleda rada i zajedničkog proslavljanja ideje solidarnosti organizacija Male antante omladine, svake godine održavaće se naizmenično po jedna zajednička priredba u prestonicama država Male antante. Za ovu priredbu biće prethodno utvrđen jedan godišnji program dotične zemlje i jedan zajednički program gimnastičkih i skupnih vežaba.

Mala antanta omladine moći će da u vezi s kojim specifičnim pitanjem kao i u vezi jedne grupe određenih pitanja osniva posebne stalne ili privremene odbore i komisije, a u svrhu da bi se proučili i pripremili radovi, koji spadaju u nadležnost Stalnog saveta i u cilju da bi se izvršavale odluke Stalnog saveta.

Stalni savet ima svoj sekretarijat, koji se svake godine nalazi u prestonici one zemlje, u kojoj će se održavati godišnja priredba. Ovaj sekretarijat radiće kao mandatar Stalnog saveta.

Da bi se provele i izvršile odluke Stalnog saveta u određenom vremenu kao i u cilju potrebnog kontinuiteta u vođenju svih poslova, zajedničkim sporazumom organizacija Male antante omladine biraću se za period od tri godine jedan generalni sekretar.

Čim se bude konstituisao, Stalni savet imaće da propiše definitivna pravila i program u pogledu opšteg rada i delovanja Male antante omladine, kako bi na taj način sada sklopljeni sporazum dobio karakter praktične i stalne saradnje između omladine triju zemalja, Čehoslovačke, Rumunije i Jugoslavije.

prijavilo 49 takmičara, od kojih je stiglo na cilj 45.

Kao najbolji plasirao se Slavko Urbar (Jesenice), koji je postigao 100 bodova sa vremenom od 2:07, 2; drugi se plasirao Alojz Levstik (Jesenice), sa vremenom od 2:10, 1 i treći Ivan Bohinc sa vremenom od 2:14, 4.

Staza za smuk bila je duga 5 kilometara sa 800 metara visinske razlike, pored toga što je bila neobično naporna i teška. Startovalo je 34 takmičara, od kojih je stiglo na cilj 31. Prva dva mesta zauzela su braća koja su pobedila i u smučarskim likovima.

Rezultati: 1) Slavko Urbar (Jesenice), postavio je odlično vreme od 5:36,3 minuta; 2) Alojz Levstik (Jesenice) 6:02,3 i 3) Drago Kavčič (Kranjska Gora) 6:08,2.

Dok su se u Tamarju održavale utakmice članova, u Velikoj Dolini takmičile su se članice, naraštajke i naraštajci. Takmičenja su počela u 9,30 časova pre podne a završena su u 1 čas po podne. Startovale su članice i naraštajke u smučarskim likovima i smuku a naraštajci u smučarskim likovima. Ukupno je startovalo u Velikoj Dolini 80 takmičara i takmičarki.

Rezultati: smučarski likovi članica: 1) Zdenka Ažman (Kranj) 1:52,5 2) Marijana Ažman (Kranj) 2:24,54 i 3) Stana Dobravec (Radovljica) 3:22,4;

članice u smuku: 1) Zdenka Ažman 1:29,2; 2) Rozi Nojverš (Mežica) 1:35,00 i 3) Marijana Ažman 2:00,00;

muški naraštaj u smučarskim likovima: 1) Bojan Kavčič (Kranjska Gora) 1:03,4; 2) Šuštaršič Miloš (Radovljica) 1:06,2 i 3) Igor Triler (Radovljica) 1:08,2;

ženski naraštaj u smučarskim likovima: 1) Vida Pohar (Jesenice) 1:44,2 2) Slava Pogačar (Radovljica) 2:06,4 i 3) Poldka Pernuš (Bled) 2:21;

ženski naraštaj u smuku: 1) Vida Pohar 1:27,3; 2) Poldka Pernuš 1:41 i 3) Slava Pogačar (Radovljica) 1:51.

Posle podne na prostoru iza železničke stanice održano je štafeto takmičenje muškog naraštaja. Za ovu disciplinu prijavilo se bilo 7 štafeta. Takmičilo se u trčanju na 4 x 2 kilometra. Rezultati su sledeći:

1) Bled 58,55; 2) Vič-Ljubljana 1:3,18 i 3) Novo mesto 1:08,29.

Uveče istoga dana u Planicu je prispeo izaslanik Nj. V. Kralja Petra II, konjički brigadni general g. Dušan Dodić. Na stanici su izaslanika Nj. V. Kralja dočekali predstavnici Saveza S. K. J., Sok. župe Kranj i masu smučara.

Za treći i poslednji dan utakmica bile su predviđene sledeće discipline: takmičenje članskih patrola na 10 kilometara, štafeto trčanje članica, trke preko prepreka muškog naraštaja i smučarski skokovi. Ovim utakmicama prisustvovali su: izaslanik Nj. V. Kralja, brigadni general g. Dušan Dodić, zamenik saveznog načelnika br. Jeras i starešina Sokolske župe Kranj br. Špicar.

Tačno u 8 časova, kao što je to bilo i predviđeno, počela je utakmica članova u patrolnom trčanju na 12 kilometara. Od 17 štafeta koliko ih je bilo prijavljeno startovalo je samo 12. Postignuti rezultati su sledeći: 1) Jesenice II 58:31,2; 2) Mojštrana 1:00,45 i 3) Kranj 1:03,53.

Bilo je predviđeno da se u štafeta istovremeno takmiče i članice, međutim pošto se nije javila ni jedna ekipa ova je disciplina izostala.

Malo docnije posle članskih patrola pušteni su naraštajci na start za trčanje preko prepreka. Za ovu disciplinu bilo je prijavljeno 56 takmičara. Prva mesta su zauzeli: 1) Ciril Jemc (Bled) 14,27; 2) Tone Štrumbelj (Javornik) 14,40 i 3) Rudolf Lukman (Vič) 14,47.

Posle podne održane su utakmice u skokovima. Skakalo se sa skakaonice od 60 m. Što su skakači postavili malo slabije rezultate uzrok leži u samoj skakaonici, jer je doskočište bilo začeđeno. Rezultati su sledeći: 1) Hedenik Tine (Kranj); 2) Ivan Zupan (Jesenice) i 3) Jože Zupan (Jesenice).

Po podne u 4 časa bio je zbor takmičara i takmičarki, na kojem su proglašeni rezultati. Tom prilikom su održali kraće govore starešina župe Kranj br. Špicar, zam. sav. načelnika br. Jeras i general g. Dodić. Sokoli su na kraju opevali sok. himnu. — B. R. R.

Sa sastanka u Bukureštu za osnivanje Male antante omladine, održanog dne 9. ov. m. u dvorani Ureda za fizičko vaspitanje rumunske omladine. U prvom redu s leva na desno: sestra Marija Provaznjikova, načelnica Č.O.S. brat dr. Miroslav Klinger, načelnik Č.O.S., sestra Elza Skalarjeva, načelnica Saveza S.K.J. i g. Kasidolac, jugoslovenski poslanik u Bukureštu.

VI smučarske utakmice Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

od 12—14 februara o. g. u Planici

Seste smučarske utakmice Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Planici završene su. Zapravo one su trebale biti održane u Bohinju, ali zbog snežnih prilika morale su biti premeštene u Planicu. Značaj ovih utakmica u toliko je veći što se Nj. V. Kralj Petar II primio za pokrovitelja istih.

Ma da su utakmice počinjale u petak 12. o. m., još pre toga dana počeli su pristizati takmičari sa svih strana. Interesovanje za utakmice je bilo veliko, što se moglo videti iz skoro 300 prijava koliko je stiglo župi Kranj, koja je imala da izvede organizaciju ovih utakmica.

I same vremenske prilike bile su naklonjene takmičarima, jer je na staru podlogu snega bilo palo nekoliko centimetara pršića.

Prvog dana nastupili su članovi i članice, i to članovi u trčanju po jedinaca III razreda na 10 kilometara i

u trčanju pojedinaca I i II razreda na 18 kilometara. Članice su imale trčanje na stazi od 6 kilometara.

Staza za članove vodila je iz sela Rateče, gde je bio start, u Tamaru, zatim pored doma „Ilirije“ do srednje skakaonice, a odatle se penjala iznad male skakaonice skoro do velike odatle preko Slatne do Kranjske Gore te natrag u Rateče.

Pada u oči veoma mali broj takmičarki u poređenju sa takmičarima. Dok je kod članova nastupilo oko 50 takmičara, kod članica je nastupilo svega 4, i od njih je jedna odustala na stazi od 6 kilometara.

Ukupno je startovalo prvoga dana 53 takmičara i takmičarke.

Tehnički rezultati su sledeći:

članova na 10 km: 1) Cvišenberger Ado (Jesenice) 48, 20; 2) Stane Magister (Kranj) 52, 33; 3) Ciril Zupančič (Dobrava) 53, 18;

članova na 18 km: 1) Gregor Klančnik (Mojstrana) 1:12, 52; 2) Petrič Anton (Rateče) 1:13, 21; i 3) Miha Raibič (Mojstrana) 1:15, 24;

članice na 6 km: 1) Zdenka Ažman (Kranj) 38, 39; 2) Marijana Ažman (Kranj) 43, 15 i 3) Rozi Nojverš (Mežica) 46, 57.

Drugi dan, subota 13. februara, bio je najbimniji po programu takmičenja. U toku celoga dana izvršeno je takmičenje u osam disciplina. Startovale su sve kategorije u smučarskim likovima (slalomu); članovi, članice i naraštajke još u smuku, a naraštajci u štafetnom trčanju.

Takmičenje članova u smučarskim likovima i smuku obavljeno je u Tamarju pod vrhom Jalovca.

Staza za smučarske likove bila je duga 800 metara sa visinskom razlikom od 120 metara. Prvi takmičar startovao je u 9,30 časova. Na start se

VI smučarske utakmice Saveza Sokola K. J. u Planici

Opis slika: 1) članice i naraštajke-pobednice. — 2) Izaslanik Nj. V. Kralja general g. Dođić. — 3) Pobednici u štafetnom trčanju: Knific, Cvišemberger i Kozjek (Jesenice). — 4) Zupan (Jesenice), jedan od naših najb-

ljih skakača. — 5) Pobednici u smuku: Urbar, Levstik i Bohinc (Jesenice). — 6) Smučarski dom „Ilirija“ u Planici. — 7) Pod Jalovcem u Planici.

